

DZIENNIK POLSKI

wychodzi 2 razy dziennie.

Prenumerata wynosi:

Table with subscription rates for Lvov and other regions, including quarterly and monthly options.

Redakcja nie odpowiada.

Adres: „Dziennik Polski” — Lwów, pła Marjański 1. 7. Telefon Nr. 171.

Ogłoszenia.

Ze jeden wiersz petiowy albo jego miejsce 20 halery... Za jeden wiersz petiowy w rubryce Nadesłane 40 halery...

Numer pojedynczy:

Table with single issue prices for Lvov and other provinces.

Koń trojański.

Lwów 14 grudnia.

Od dłuższego czasu dochodziły nas pogłoski o przygotowaniach do nowego zamachu na byłego polskiego społeczeństwa na Bukowinie.

Oto, za inicjatywa proboszcza rym.-kat. parafii w Czerniowcach, znanego germanizatora, ks. prałata Schmidta, ma powstać na Bukowinie tygodnik w języku niemieckim...

Na pozór projekt ten wydaje się być bardzo niewinnym, zwłaszcza dla nieobojętności tych ze stosunkami lokalnymi, a ufających istotnie owym spekulantom politycznym...

Korespondencje kapłanów katolickich, jakie pojawiają się w czerniowieckiej Głosce Polskiej, a więc źródło najwięcej kompetentne, stwierdzają zgodną, że frazes „Los von Rom” wymyślił hakatysty bukowiński...

Inicjatorom należy jedynie i wyłącznie na zdobyciu organu, któryby, mając za sobą powagę konsystorza i markę sprawy katolickiej, utwierdzał i podnosił znaczenie niemieckości i utrwalał germanizację.

A najbliższym wynikiem tego sprytnego przemysłu będzie — germanizacja katolickiej ludności polskiej, która już dzisiaj jest zaręczona przez tuzin niemieckich gazet z Czerniowcem, a obecnie będzie zmuszana „w imię religii” do przeczytania się w niemieckim organie ks. Schmidta.

Nie przypuszczamy, iżby pobożne życzenia ks. prałata czerniowieckiego znalazły posłuch w miarodajnych sferach duchownych, które nie-...

wątpliwie przed udzieleniem swej aprobaty zbadają dokładnie tego nowego konia trojańskiego hakatystów bukowińskich.

„Jak Niemcy oglupiają i zatrują duszę polską...”

Nakładem „Gremium księgarzy lwowskich” wyszła u nas świeżo pod powyższym nagłówkiem broszura (cena 20 hal. — cały dochód na ofiary prusactwa), której pragniemy oto nadać jak największy rozgłos w kraju.

Na wszystkich odpustach — a jest ich u nas tyle w ciągu roku — kramy i stragany przekupniów z tak zwanymi dewocjonaliami, są zapelnione z reguły tandetą Steinbrennerowską, w którą lud nasz — dla pozornej taniości towaru — zaopatruje swe chaty i wraz z nią wnosi pod strzechy katolickie i polskie, jadowitą trucizną do duszy i serc prostactwa.

O ile dotyczy książek do nabożeństwa, powinny władze kościelne i duszpasterskie rozpoznać przeciw nim energiczną walkę i systematycznie usuwać do szkodliwych śmieci niemieckie z pod murów świątyni Pańskich.

Z kalendarzami jednak rzecz nieco trudniejsza i w tej mierze można jedynie otwierać skutecznie oczy naszym włościanom na ohydę, którą taki nieuczciwy spekulant niemiecki, kolosalnie zubożając się rokrocznie groszem ludu polskiego, zatrąwa jego serce i duszę.

A co już najbardziej złośliwe u tego intruza, że śmie nikczemne swe plody nazywać — jakby na zaszczyt — z grupoty polskiej — wydawnictwami „narodowymi”!

Kalendarze te dzielą się na wielkie i małe broszurowane i oprawne, tak że w ha idlu wstępują w 14 gatunkach i dziesiątkami tysięcy rozchodzą się wśród ludu polskiego we wszystkich trzech zaborach, jak również w Am-ryce. Sam p. Steinbrenner wielkość nakładu podaje w swych cyrularkach na 72.500 (!!) egzemplarzy i można mu najzupełniej wierzyć, jeśli się zważy...

choćby tylko na to, że kalendarzy tych wychodzi kilkanaście gatunków.

Autor broszury zadal sobie niemały trud, aby sumiennie przestudować wszystkie te kalendarze, a rezultatem jego pracy jest spora wiązanka cytatów, które doprawdy najwyższym oburzeniem i zgrozą przejąć muszą najspokojniejszego i najbardziej umiarkowanego obywatela kraju!

Ze ponadto przepełnione są bredniami i fałszywymi historycznymi, że oprócz wywyższenia Prus i Rosji, usiłują także wszczepić w serce naszego ludu kwiatki szczególniejszej dewocji i patriotyzmu austriackiego, to są już formalne drobiazgi w porównaniu z główną, prusko i russofiłską tendencją tych kalendarzy.

Bo gdyby jeszcze nie było u nas wydawnictw kalendarzowych dla ludu! Ale są i to doskonale, bez pochlęstwa. Doświadczenie krakowski, Fr. Wojnara, człowieka, który wszystkie siły swoje, fizyczne i intelektualne, dał ludu, od swej młodości bezinteresownie poświęca. My tu we Lwowie, przy biurkach redakcyjnych, nie mamy przeciw możliwości kontrolowania tego, co się do rąk ludu dostaje.

Lecz wielebne duchowieństwo i pp. nauczyciele — czy oni nigdy nie mieli w swych rekach takiego kalendarza, w którym Prusak i Moskalski bywają pod niebiosami wynoszeni? Doprawdy wierzyć się nie chce, aby coś podobnego u nas tolerowanym było i goźkie słowa refleksyj cisną się nam pod pióro...

Wściekłość hakatystów.

Hakatysty nie posiadają się z gniewu, z powodu kompromitacji, jakiej doznały Prusy w całej Europie z okazji sprawy wrześniowskiej. Zarząd związku wszechniemieckiego, w obawie, iżby rząd nie zawrócił z karkołomnej drogi przesławiania Polaków, odbył w tych dniach posiedzenie, na którym powzięto następujące, równie idiotyczne, jak pełne szalonej nienawiści uchwały:

Zarząd związku wszechniemieckiego prosi pana kanclerza Rzeszy: aby na agitację (?) Polaków w Rosji i Austrii, w której to agitacji biorą udział wysocy urzędnicy austriacki i niemiecki, a której oczywistym celem jest nagradzanie już popelnionych i pobudzanie do popelnienia dalszych zbrodni przeciw państwu pruskiemu, odpowiedział surowym stłumieniem naradowo polskich dążeń w Rzeszy niemieckiej.

Zarząd związku wszechniemieckiego spodziewa się oprócz tego, że rząd Rzeszy, wobec zachowania się (?) rządu austriackiego względem podburzania przeciw przyjaznej mu Rzeszy niemieckiej, przekraczającego wszelką miarę, które to podburzanie rząd austriacki otwarcie popiera (!) zaniechał owych przysądnych względów na uczucia zaprzyjaźnionego rządu austriackiego, jakie on ponownie objawił przez zakazywanie manifestacji sympatycznych dla niemieczyny w Austrii i dawniej przez zakazy...

odbywania wykładów, jakie chcieli mieć mowcy, austriacki.

Zarząd związku wszechniemieckiego prosi pana kanclerza, jako prezesa pruskiego ministerstwa stanu, aby ze względu na jawne naradowo-polskie dążności, skierowane przeciw całości państwa pruskiego, a ku oderwaniu od niego dzielnic wschodnich (!) — stosując się do wstępnych słów konstytucyj Rzeszy niemieckiej, która według dosłownych słów utworzono „w celu pielęgnowania dobrobytu ludu niemieckiego”, podjął politykę, któraby zerwała z zasadą równouprawnienia pruskich poddanych polskiej narodowości, mianowicie aby zastosowując środek obrony, który już książę Bismark w mowie z dnia 28 stycznia r. 1886 uznał za słuszny, a którego potem zarząd związku wszechniemieckiego ponownie się domagał — wdrożył w wolne wyważenie polskich właścicieli ziemskich przez wczesne przedłożenie ustawy,

1) powiększającej fundusz kolonizacyjny o dalsze 100 milionów;

2) przez zakaz nabywania posiadłości w dzielnicach wschodnich ze strony Polaków w inny sposób, jak na drodze odziedziczenia jej.

Ruch macedoński.

Od czasu aresztowania i stawienia przed sądem byłych przywódców komitetu macedońskiego, nastąpiła w jego łonie stopniowa niezgoda. Powodem jej, była niewłaściwa i w wysokim stopniu kompromitująca działalność głównych matadorów komitetu. Roztopniejsi, a zarazem uczciwi członkowie komitetu i towarzysza, zrozumieli bardzo dobrze, że działalność Sarafowa i jego towarzyszy, nietylko nie pomoże zwikłanej sprawie macedońskiej, lecz może bardzo zaszkodzić księstwu Bułgarii, wywołując niebezpieczne trudności dyplomatyczne. Lecz nietylko chodziło o to. Z przejranych rachunków byłego zarządu okazało się, że niektórzy panowie starego zarządu (Sarafow i spółka) ciągnęli ze swej honorowej posady nielegalne materialne zyski, w imieniu — patriotycznej sprawy. Ponieważ wszystkie ważniejsze sprawy komitetu należało z samej natury rzeczy pokrywać tajemniczo, niektórzy panowie korzystali z tej okoliczności i robili dla siebie dobre interesy.

Ażeby przysporzyć komitetowi dochodów, używano terroryzmu; nakładano na każdego dowolne podatki, a w razie gdy opodatkowany ociągał się z placeniem, bito go, albo nawet zabijano. Dalo to naturalnie powód do rozmaitych skarg, osobliwie, gdy opodatkowani byli obcy poddany i udawali się ze skargą do swoich konsułów. Od innych znów żądano wystawiania weksli, które następnie sprzedawano osobom prywatnym lub bankom, a otrzymanych pieniędzy nie wpisywano do ksiąg towarzystwa. Przy wysyłce rewolwerów do Macedonii dopuszczano się nadużycia i zamiast rewolwerów zapakowano do worków kamienie. Do dzisiaj, sprawdzono nadużycia byłego komitetu na sumę 60.000 franków. Gdy na walnym zebraniu delegatów wszystkich towarzystw macedońskich zapytano o nadużycia Sarafowa, na jakie cele użył niektórych sum, ten objaśnił: „Ja pieniądze zbierałem, ja też je wydawałem”!

Jak wiadomo, przed ośmiu miesiącami delegaci wszystkich filij towarzystwa, zebrani w Sofii, wybrali nowy zarząd z prezesem St. Michajłowskim, byłym docentem sofiskiego uniwersytetu na czele i Konczewem, byłym pułkownikiem, jako wiceprezesa. Nowy zarząd zaraz od pierwszej chwili zainaugurował nową politykę komitetu macedońskiego — politykę

umiarkowania i rozsądku, nie zrzekając się wszelako drogi rewolucyjnej. Uchyleno zatem przedewszystkiem system terroryzmu i samowładztwa i unikano wogóle wszystkiego, co by mogło kompromitować Bułgarię wobec Europy. Następnym postawiono sobie zadanie oświeślenia i pozyskania na korzyść sprawy macedońskiej publicznej opinii Europy, a to głównie w celu, ażeby wymóżyć na Europie spełnienie §. 23 berlińskiego traktatu, zapewniającego Macedonji autonomję. Coodziłoby więc o to, ażeby wyjednać dla Macedonji jeżeli już nie zupełną niezależność polityczną, to przynajmniej autonomję, a później ludność Macedonji niechaj orzeknie sama, do kogo chce politycznie należeć. W tym celu członkowie nowego zarządu odbywają po całej Bułgarii polityczne „tournee”, agitując za swym programem.

Atoli i członkowie starego komitetu nie dają za wygraną: z jednej strony usiłują usprawiedliwić się od zarzutów malwersacji, z drugiej zaś zalecają energiczniejszy sposób prowadzenia sprawy macedońskiej. I jedni i drudzy mają swych stronników, ale zdaje się, że kierunek umiarkowany weźmie górę; jest on częściej bardziej na ręce obecnemu gabinetowi. Czy jednakże zwolennicy radykalizmu, poddadzą się, do dotychczas niewiadomo; w razie oporu przyjdzie do założenia drugiego towarzystwa macedońskiego i wtedy będziemy mieli dwa towarzystwa — umiarkowane i radykalne.

KRONIKA.

Lwów 14 grudnia.

Stan powietrza. Godzina 12 w południe: Cięplota + 4° R.; deszcz.

Dziarska lwowska. Niedziela 15 grudnia.

Powszechny wykład uniwersytecki ludowego. W szkole im. Mickiewicza (ul. Teatralna 15) od godziny 5—6 popołudniu, prof. uniwersytetu dr. St. Głabiński: „Podatki w teorii i praktyce (podatek giełdowy, kon umcyjny, zachowawczy). — W szkole realnej (ul. Kamienna 2) od godziny 5—6 popołudniu, prof. dr. St. Witkowski: „Sztuka grecka w dobie świętości (Partenon)”.

„Panorama Radwicka” na placu powstawowym, od godziny 8 rano do zmierzchu. Teatr miejski: „Grube ryby”, dramat. Początek o godzinie 3 1/2 popołudniu.

„Żydówka”, opera. Początek o godzinie 7 1/2 wieczorem.

Kalendarz. Niedziela (15): Fortunata. — (2): Awakum. Wschód słońca o godzinie 7 m. 51, zachód o godzinie 3 minut 59.

Wiadomości djecezyjne. Archidiecezja lwowska obrz. gr. kat. Instytucja kanoniczna na Podberezech otrzymał ks. Eug. Szuchewicz, proboszcz w Krasowie, a ks. Eustachy Radkiewicz, administ. w Podberezech, otrzymał administrację w Krasowie.

Prezencje na Biłogłowy otrzymał ks. Michał Jankiewicz, prob. Chorosna, a konsystorz odniósł się do namiestnictwa o zgodę na jego kanoniczną instytucję.

Prezydium namiestnictwa zgodziło się na kanoniczną instytucję ks. Ignacego Hibowickiego na Tłów, a konsystorz wezwał go do kanonicznej instytucji.

Administratorem w Krasnopolu mianowany ks. Justyna Ozimkiewicz Z. B. W.

Wikary u św. Barbary w Wiedniu ks. Mikołaj Semenow otrzymał administrację tejże parafii, a ks. Aleks. Baziuk, doktorant w Wiedniu, otrzymał tamże wikariat.

T. JAROSZYŃSKI. CHIMERA. Powieść z życia artystów. Okrutna, słodka tęsknota do ukochanej Tęsknota o bladej twarzy mistycznej dziewczyny. Tęsknota — krawy upiór spokoju — cudowna prządka świetlanych mirażów szczęśliwości! — Tydzień rozłąki, całe siedm długich dni, siedm nocny długich... Oszaleje.

co sil, co tchu w piersiach, biedz do utraty myśli, uczucia, świadomości. Nie dość szybko pociągi kolei żelaznych, nie dość szybko lot skrzydeł ptasich — mglenie błyskawicy. Był tam, przy niej, przypięd do kolan, pocałunkami chłonał ją w siebie, chłonał móżgiem, nerwami, krwią, chłonał słuchem, wzrokiem. Widzieć na chwilę jedną, na jedno mgnienie oka, jak o księżycu w noc pogonłą przez cichy park zamkowy, pod koronami drzew wiekowych, idzie samotna, tęskna, marząca... Samotna? — Oh! Dwa szeregi starych wiązków, jak dwie ściany nieprzebite; wierzchołki ich gęste, niby lby kędziurawe spletane ze sobą... Cienna czeluść szpaleru — w ciemni tej postaci jakaś majaczy — rękoczyn! Ha, straszliwa zazdrość zawyla, zaskowytała w piersiach przeraźliwie, wstrętny czerw niepokoju zalał się w sercu — grzyje je, toczy... Był tam, choć z daleka widzieć, mieć pewność!... — Nieznosna męka! Oszaleje! — Pojechał tam, stanął na wsi w zajęzdie, nie zdradzając swej obecności, podpełznął pod mury zamku... Ha, ha, ha! Tak bywa w romansie — w romansie ubożego młodzieńca, co dąży do księżniczki, o mil dźwięcie. Autor nie troszczy się bynajmniej, że młodzieńiec nie robi przez czas pogoni za panią serca swego, nic nie zarabia, a podróża djabalnie kosztują. Skąd ubogi młodzieńiec czerpie na to środki? Gdyby mógł wsiąść do pociągu na gare St. Lazare, za kilka godzin byłby blisko niej — mógłby zajrzeć przez ogrodzenie do wnętrza tego gniazda dawnych feudalów. Ale tydzie nie jest romansem. Sto franków, jakie dostał za swój szkic pla-

stelnowy, przysło jak bańka mydlana. Ani się obejrzał, kiedy mu zostało zaledwie kilkanaście sous w kieszeni. Ale miał przynajmniej dach nad głową — mieszkanie na cały miesiąc zapłacone. Tak zwana tabakierka, to jest pokój z okienkiem w dachu, którą najal za dwadzieścia franków miesięcznie, mieścił się na piątym piętrze starej, brudnej rudery, przy ulicy St. Jacques. Czaso tu było okopnie i Witold w strapieniach rozlał w gorączkowym podnieceniu, chodząc nerwowymi, wielkimi krokami po pokoju, rozbił się o ściany, jak ptak złapany w potrzask, o pręty kratki. — Oszaleje — powtarzał — zając się czem... Wymodeluje tęsknotę swoją. Dam jej wyraz, dam ciło... Chciał biedz do Boneckiego, prosić go o gnie, ale nagie przypomniał mu się Plewiński. W szczególności nie myślał o nim — nie odwiedził ani razu. Od dziesięciu dni nie miał o nim wiadomości. Mógł stary wyzdrowieć lub umrzeć. Uczul wyrozumia sumienia, pobiegł więc spiesznie do szpitala Beaujon, gdzie malarza odwiedziło. Nie był to jednak dzień odwiedzin, miał więc już cudej z nieczem, odprowadny przez odźwiernego, kiedy zbliżył się do niego młody człowiek, o słodkiej twarzy dziewczęcej i dziwnie dźwięcznym głosem, wprost po polsku zapytał: — Pan jesteś rzeźbiarzem? — Tak jest, nazywam się Witold Ordon. — Czerwiński — przedstawił się tamten — jestem internem w tym szpitalu. Podał sobie rękę. — Plewiński dopytywał się ustawicznie pana, dlatego się domyśliłem — zaczął sty — Spotkał się pan. — Więc umarł? — Nie, jeszcze, ale jest bez przytomno bredzi, strasznie bredzi, rzuca się, musiu ciągle mieć na oku.

— Cóż to jest? — Bo ja wiem — odparł — jakies komplikacje. Mogę pana zaprowadzić na górę, właśnie tam idę. — Czy stracono nadzieję, czy lekarze odstąpili? — pytał Witold. — Hm, lekarze nigdy chorego nie odstępują — odrzekł krótko. Otworzył drzwi do wielkiej sali sklepionej, gdzie dwoma szeregami ustawione były łóżka. Każde z nich miało pawilonik, osłaniający je dookoła z białego płótna. Czysto tu było, cicho i pogodnie i bynajmniej nie przypominało ponurego nastroju cierpień i nędzy, jakiego ludzie domyślają się w szpitalach. — To też dziwnie donośnie rozbrzmiewał suchy, zanowany, jakby nosowy dźwięk komendy wojskowej. — Na prawo zwrot, naprzód marsz! Głos wychodził z najdalszego kąta sali i rozbił się pod sklepieniami. — To Plewiński dowodzi fantystycznym hucem gorączkowych widziadeł — mówił student — dzwona, co się tam dzieje w biednym chorym mózgu człowieka. — Szlusuuu! — wołał Plewiński z całym wytężeniem, na jakie stać było jego nędzne piersi. Z pomiędzy białych firanek łóżka, wychyliła się głowa jednego z chorych, siwa, o twarzy żółtej i pomiętej niemiłosiernie, chudej i wykręzionej żółciowo. — He, doktory! Wyrzućcie gdzie do morza tego bułgarskiego czy tureckiego ala, bo mnie, kanajka, tak zdenerwował krzykiem, że się chyba wścieknę. Zasnę ogę. Wrzeszczy po całych dniach i nocach koszarach. — Inny śmiał się dobrodusznie:

— Ha, ha! — ten jest dobry — udal mi się. Śmiech jednak widocznie sprawił mu ból wewnątrz, bo zaraz jęknął żalostnie. Zbliżył się do łóżka Plewińskiego. Nie poznał Witolda — nie zwrócił nań nawet uwagi. — Szlusuuu! — komenderował, robiąc szybko piersiami. — Dostanie zimną kąpiel, to mu na chwilę obniża temperaturę; odzwycięz więc częściowo przytomność — mówił Czerwiński, mierząc gorączkę. Weszło dwóch posługaczy, wzięli chorego na ręce i zaniesli do sąsiedniego pokoju, gdzie były wanny. Jakoż rzeczywicie po kąpeli sprzątał nieco przytomniej. Zwrócił oczy na Witolda i wpatrywał się wń długo i uparcie, wreszcie, jakby sobie przypomniał twarz znajomą, uśmiechnął się. Chciał coś mówić, przysunął ustami, ręką robił jakies znaki. — Poznajesz mnie pan? — pytał Witold. — Chory skinał głową potwierdzająco. Pokazywał ręką na głowę i na piersi — to znomu marszczył czoło, jak gdyby pracował mózgiem z nadzwyczajnym wysiłkiem. — Chce panu coś powiedzieć — zauważył student. — Kiedy bywał przytomniejszy, zakłaniał mnie na wszystko, ażebym pana sprowadził. Nie znałem adresu. Pytałem się wszystkich Polaków artystów, Michalskiego, Łowego, nikt nie umiał mnie objaśnić. Byłem u Ślaskiej, u Kocha. Dopiero pan Miron, z którym pan bliżej żyje, objaśnił mi, że chwilowo mieszkacie z Boneckim. Miałem tam dziś być koniecznie. Choć właściwie jest już zapóźno, wątpię, aby odzyskał przytomność.

(Ciąg dal. nast.)

Advertisement for Lipoleum, featuring 'Skład Tryjesteński' and 'Lipoleum' text.

